ч. 179 (11.147). Львів, субота 13. серпня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мірило відносин.

Львів, 12. серпня 1927.

Ужгородська „Наша Земля" повідомляє, що чеська влада на Закарпатті, очевидно в порозумінні і за згодою Праги, заводить на Закарпатській Україні виняткове положення. Жителі Чехії і Моравії можуть приїхати на довший побут на Закарпаття тільки тоді, коли попередньо добудуть окремий дозвіл місцевої (закарпатської) влади. Ці прийоми мають одну основну мету: не допустити до довшого (вакаційного) побуту на українській землі студентів-українців, що студіюють у високих школах в Чехословаччині (в Празі, Подебрадах, Берні, Пішібрамі і Братиславі).

Якаж цьому причина? В чию користь ведеться така політика? Яка мета цеї безглуздої поведінки чеської влади?

Два моменти грають тут домінуючу ролю: 1) скрити перед українськими громадянами з інших українських земель дійсний стан річей на Закарпатті і 2) припинити можливу українську пропаґанду та не допустити до поглиблення української національної свідомости. Словом: чеська влада має на меті огородити Закарпатську Україну від якихнебудь українських впливів, віддаючи її на поталу зручно, критої і приспішеної чехізації. Найцікавіше в тому всьому є те, що коли російська еміграція веде там свою роботу, то українські культурні сили ліквідується — навіть ті, що вже здобули чеське громадянство. Відриваючи українське Закарпаття від звязку з українським материком по цей бік Карпат і пильно дбаючи, щоби в корінні перервати можливі звязки з Рад. Україною, чеська влада проявляє свій лібералізм в тому напрямку, щоби Закарпаття поставити на становище національно річи нічиеї.

Це досягнення чеська влада задумує здійснити, приноровлюючи виняткове положення. І справді, під тим оглядом чеська влада нічим не відріжняється від інших займанних держав. Навпаки, поліцейський режім на Закарпатті визначається послідовністю і систематичністю не лише суцільнішою, як в Польщі, але може навіть повнішою, як в Румунії.

Правда, з першого погляду чеський поліцейський режім не визначується такими разячими, вибуховими актами, як у сусідуючих державах, але зате він пронизує все тамошнє життя, всі його маніфестації і признаки, публичними починаючи і родинно-приватними кінчаючи. А доведений цей режім до такої перфекції, що навіть приватні розмови двох „приятелів" негайно стають відомі поліції. Справді, „дбайливість" держави за „моральне" здоровля своїх горожан є тут подиву гідною. А однак та країна хворіє, важко занепадає морально, розкладається її життя під кожним оглядом. А все те діється під проводом чехів на шкоду і згубу цього нещасного закутка української землі.

На протязі розмірно короткого часу розложено там суспільно-політичне життя, запрягаючи до воза „чеських інтересів" майже всі активніші сили. На Закарпатській Україні нема тепер ані одної української самостійної політичної орґанізації. Всі тзв. партії, яких кількість досягає майже двох десяток (на нецілого пів міліона населення) є лише маленькими закамарками чеських партій, залежними від останніх морально й матеріяльно та „ідеольоґічно". Ролю „самостійної" партії пробує грати „автономічний земледільський союз" пос. Куртяка, та в суті є це гурток замотеличених анальфабетів-„автохтонів", так сказатиб — „тутешніх", гурток мадяронів, служивців мадярських клерикалів. Самостійної української організації з ясним національно-політичним обличчям — поза комуністами, вже по своїй природі звязаними зі своїми осередками в Празі, Харкові і Москві — там нема. Навіть ґрупа старшої української інтеліґенції під проводом о. Волошина і д-ра Бращайка, йдучи на припоні чеських клерикалів, тільки половинчасто може акцентувати українські домагання і змагання. Тільки гурток Ґренджи-Донського виявляє самостійність думки і почтнів, тільки цей гурток є завязком свідомого українського націоналізму і безкомпромісового всеукраїнства. Не диво, що проти нього звертається ненависть державців і їх годованців. Перед цим гуртком, який повинен якнайскорше прибрати тривкі орґанізаційні форми, захоплюючи орґанізаційною сіткою всі здорові й активні елементи стоїть велике завдання відродження закарпатської вітки українського народу та ліквідації деморалізації, насаджуваної чеськими чинниками. Розріст цього гуртка, його відвага, неуступчивість перед деморалізаторами, його ясне національне й соціяльне обличчя, зможе розвіяти ту тяжку мряку, що налягла на Закарпаття.

Щож торкається чехів, то ми вдячні їм за це зустрічне відношення, яке вони проявляють до нашої еміґрації, до нашої науки, до нашої молоді. Однак це відношення не вичерпує добрих взаємин між українським і чеським народом. Мірилом того відношення не може бути еміґрація і матеріяльна допомога для неї, що на довшу мету ледви чи може мати тривке значіння, але мірилом добрих приязних відносин між двома братніми народами може бути тільки відношення чеського народу і його влади до закарпатської вітки українського народу. Навіть у власному інтересі, в часі, коли в англійській пресі (пропаґанда льорда Ротерміра) виринають думки про потребу ревізії границь між Чехословаччиною і Мадярщиною, коли Польща (як це виразно заявив малодискретний краківський „Час") леліє думку про спільну польсько-мадярську границю, — чехи повинні перевести ревізію своїх відносин до великого українського світа. А пробним каменем тієї ревізії може бути тільки зміна режіму і відносин на Закарпатській Україні згідно зі змаганнями 40-міліонового українського народу.

Розбудова нації.

(Докінчення.)

Все те, скажуть нам, музика майбутнього, якою годі морочити собі голову. Або ще краще нам закинуть відсталість, реакційність думок і висунуть проти нас ідею Союзу Націй. Що до першого, то якби далекою не була ця музика, до неї треба прислухатись, ба навіть плекати її в душі. Інакше ми не будем годні зрозуміти сучасного і працювати нині для майбутнього. Другий закид ми звернемо нашим опонентам, які не є в курсі сучасної науки і фільософії, що руйнують старі ілюзії поступу.

Нам певно ніколи в цілому не будуть відомі всі джерела енерґії в світі. І годі боятися, що паливши камяний вугіль, людство замерзне на землі як жебрак на сходах. Адже вже зараз навчаються використовувати тепло тропічного моря, а завтра може зуміють вловити в реторту снагу сонячного проміння. Так і можливости нашої Нації невідомі достатно і до краю. Сьогодня ми раби упослідженi, як перші християни, а завтра накидаєм нашу волю світові, як Наступник св. Петра в середні віки. Наш розум не годен збагнути путі, якими піде життя, що само імпровізує часто свої шляхи. Можем лише виміряти, і то навмання, силу розгону сучасного нам руху. Прикладати-ж прінципи моралі чи демократизму до стихійних сил, що рішають в житті Нації, все одно, що намагатися накинути планеті наші вирахунки.

От власне проблеми одного порядку з вище наведеними мусять стояти в куті зору лицарів Розбудови Нації. Якими шляхами йти до їх здійснення, чи через монархію, диктатуру чи республіку, через режім демократичний, клясократичний чи автократичний, то питання іншого порядку. Бо зрештою є багато в цій площі шляхів і всі вони ведуть „до Риму". Саме життя часто накидає той з них, який годі було передбачити. Внутрішній устрій нашої Держави це лише один із засобів, до Розбудови і не можна ставити засіб вище мети, як не слід ставити воза попереду коня, або плуг, поперед вола. Бо в той спосіб ані кінь не потягне воза, ані волом не виорати поля. І найбільшою нісенітницею, коли не злочином, нам здаються вигуки: коли „такої то" України не буде, жадної України не треба.

Мусить раз на все бути усталеною для нас єрархія національних вартостей, на чільнім місті якої має стояти вільний розвій, розріст Нації, вибуяння її фізичних і духових сил, потужність політична, належна роля міжнародня. Лише поклавши це за наріжний камень національної будови, можуть перейти до розгляду справ внутрішнього укладу, справ режіму, соціяльних і економічних проблем, які зрештою міняються повсякчасно і неминно, які не можуть мати одного універсального на всі часи рішення. Які і в даний момент можуть бути залагоджені в *ріжні способи* з одинаковою користю для національного орґанізму.

Так мусить укладатись національний проблем у головах прихильників Розбудови. Тих, що годні вийти поза межі своїх особистих інтересів і поєднати їх в своїй свідомости з бутям цілого. І єдино дальша, остаточна мета великої роботи має бути крітеріумом для кваліфікації і гаслом для вербування кадрів новітнього лицарства України. Як колись запорожці питали новоприбувшого лише, чи вірить в Бога і св. Тройцю, так в наші дні Лицарі Розбудови Нації мусять лише ствердити, що вірять в потужність нашого народу, в його великі можливости, раді чинно сповідати свою віру і готові себе віддати на справу Розбудови. Той шлях, яким до цего йтиметься і ті програми якими керуватиметься, не можуть нічого змінити в постанові і відданости такого національного працівника.

Життя-ж бо твориться не після програмів і не згідно догмам, але життєвим інстинктом і нашим орґанічним хотінням. Звичайно коли ми не уміємо хотіти, або не зважуємось хотіти, закони природи чинитимуть і без нас. Але є очевидним, що наша воля є одним із тих чинників, що складаються на вислід подій. І той, хто уміє хотіти, важить більш в механіці життя, як інший, що знає лише піддаватись ходу подій.

Лицарі Розбудови Нації мусять уміти хотіти і ясно уявляти собі найближчі наслідки свого труду. Більше того, во імя дальшої цілі вони мусять уміти відмовлятись від хотіння шкідливого чи зайвого в нац. роботі і в той спосіб скупчити свою увагу, свої сили на розвою Нації, на її розрості. Той хто візьметься до Розбудови, мусить вірити, що життя потребує Нації її буйного розвою. Тоді він натурально покладе національну справу за примат свого світогляду і йому буде легко нести жертви ради Нації.

В цій самопожертві є певний траґізм, як є траґізм в самій істоті життя. Скрізь, де є колізія, стичність, борня, упадок, підбой, гострий біль, — є елемент драми. А в тім власне і полягає життя, а не в рівности, потульности пасивности. Життя жорстоке, сильне, владне і прекрасне. Не серед супокою і добробуту, не через упокорення чи самообмеження, лише через бурі і муки, самопожертву і підбій, великий гін і глибокі упадки, родиться Велике. Той, хто збагнув траґізм життя, орґанічну спаяність в їх повсякчасній борні добра і зла, споріднепість світла й тіни, лише той годен уздріти, зрозуміти і створити Велике. В акті Розбудови Нації є, було й буде багато траґічного, але по суті самий акт є вже великим. Бо в нім є воля Творця Всесвіту. Нашим будівничим не слід страхатись сего траґізму, але треба настроювати свої души на величний лад.

Розбудова Нації в сучасній її стадії зумовлює цілість, спаяність, однополітність нашого національного тіла. Перебуваєм бо період синтези, перетоплення, період кристалізації, створення форм. Пізніше і на нас певно прийде черга зріжничкування, розкладу, розпаду. Але то пізніше, коли перебудемо стадію росту і зосередження. На це то внутрішне зосередження і мусять бути скермовані всі наші сили в цей час. Лиш будучи міцно збитою

когортою можем зреалізувати себе тільно. Зрозуміння нашої історичної місії, або місія є основною задачою Нації, змістом її буття. Про це треба памятати кожному з нас і з наших гуртків. Бо жадний шлюм не може бути толерований в критичний момент Розбудови, один із яких нині переживаємо. Залізна дисципліна, карність, підпорядкування другорядного засадничому, особистого загальному, партикулярного основному мусить бути законом. Тому і здушення міцною рукою всяких відосередних змагань, згладження хоч би і вістрям меча всяких різниць, хоч би то пішло в супереч „гуманности“, „демократизму“, „праву на самоозначення“ і т. і. мусять бути переведені в лоні Нації. Всякі місцеві привязання, „тісніші батьківщини“, нехіть до східно чи західно укр. культурних і політичних традицій мусить бути в однаковій мірі відрадним для ремісників великого діла Розбудови Нації. Ми є одною нацією з богатьма відмінностями. В тім наша краса і сила.

Очевидно, що для цеї роботи треба іншої породи людей, як та, що досі вела перед в нашім національнім житті, а по части ще й зараз тримає керму нашої політики в своїх руках. Треба людей сильних духом і міцних волею, а насамперед гордих і відважних. Тих, що остаточно збулись рабської психольоґії і здібні на високий злет. Тих, що уміють хотіти і своє хотіння накидати другим, замісць того, щоби урізувати власну особу, аби не пошкодити сусідові. Треба тих, яким чужий нахил розлягтись, розправитись в повсякчаснім напруженні, в гоні, в чині, в шуканні, в змаганні, в невдоволенні і жадобі подвигу.

Не розніжених інтелектуалізмом, які намагаються замінити в механіці життя вічну борню і невпинну зміну живих явищ умовою спекуляцією уровними катеґоріями. Бо в них атрофувалась здібність до чину, творчі змагання. Живлені переважно фантазією, вони не знають, що робити з фактами, ані як їх творити. Не доґматиків запоморочених принципами, але продуктивних, сильних, творчих в реальному житті мужів треба для Розбудови Нації. Адже льоґічні побудовання, хоч як тонко і штудерно виплетені, часто так грубо розминаються з дійсністю. В той час, як простий несвідомий інстинкт, чуйний до пульсу життя, не вяжучися з льоґікою, легко ловить і намацує тенденцію життєвого процесу. Цей то творчий інстинкт і треба плекати учасникам Розбудови Нації.

Для цего великого діла треба тих, кому не так залежить на скороминучих благах і мінливому добробуті, як на узгідненні себе з законами Всесвіту, які здібні зміряти глибину і вагу Вічної Ідеї, що її втіленням є Нація. Тих, що прагнуть труду, подвигу, борні не ради заплати, але ради насолоди боротись і перемагати. Тих, що здатні бажати великого і працювати над малим. Тих, що мають силу підпорядкувати себе Вічному.

Щоби вуміли поставити над усе творення нових питомих форм нашого національного життя без огляду на приписи зовні і доґми занесені зі сторони. Тоді лише наша дійсність забуяє багатими можливостями. Щоби зважились віддатись еросові патріотичного почуття і запліднити нашу етнічну масу великим бажанням і сміливим змаганням. Тоді лише стане можливим розвій національної матерії до її скрайних меж.

Ми певні, що ця нова порода гордих, запальних, творчих українців вже народилась. Вона ще губиться межи відмерлими клітинками нашого національного тіла, межи звалищами і уламками нашого політичного вчора. Але ми вже зачуваєм розмірну ходу збитих лав нових борців і гарячий віддих спраглих, жадібних подвигу, молодих грудей.

Інж. Дмитро Андрієвський.

Після громадських виборів

Вислід виборів у Люблинщині.

Вислід виборів до громадських рад на терені люблинського воєвідства, в якого склад на основі вельми штудерного адміністраційного поділу входить і наша обездолена Холмщина, висловлюється такими числами.

Вибрано всіх радних 1355; з того на поодинокі партії припадає: „Визволене“ — 315, ЗЛН — 275, „Пяст“ — 200, Сель-Роб. — 50, комуністи — 25, радикальна партія хлопська — 20, ППС — 20, Сел. Союз — 15, санація — 10 і безпартійних 425. Національний склад радних Аг. Всх., що подає ці дані, поминула. Та без сумніву **українцями** є 50 сель-робівців і 15 сель-союзників, а також частина комуністів і якась частина безпартійних. Можна припустити, що кількість українських радних на Холмщині і Підляші не перевисшує цифри 120—150 (себ-то яких 10 прц.). Очевидно, на таку велику територію, як Холмщина і Підляша з пів міліоном українського населення, це просто зникаюча кількість. Видно, що тамошні українські посли, які поголовно належать до крайних партій, займаються тільки „великою політикою“, а територію Холмщини й Підляша лишають на поталу польських партій. А може тим чином вони практично здійснюють свою програму?

Вислід виборів у Виленщині.

Громадські вибори у Виленщині дали такі висліди:

Вибрано всіх радних 1028, а в тому: поляків — 558, білорусів — 333, литовців — 70, жидів — 40, росіян — 23, **українців** — 2 і татар — 2.

Під оглядом партійної приналежности вибрані радні діляться ось так: білоруських громадівців (членів Сел. Роб. Біл. Громади) — 102, соціялізуючих литовців — 58, комуністів — 57, ЗЛН — 71, пястівців — 55, „Визволене“ — 44, ХД — 24, дрібних хліборобів — 25, монархістів — 17 і безпартійних 475.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Свято М. Шашкевича.

Імпозантний здвиг народу.

Золочів, 8. серпня 1927.

Один із персонажів Чехова, письменник, з безпорадним здивуванням і нескритою заздрістю говорить про свого товариша, молодого поета з ласки Божої:

— Не розумію, не збагну безмежности цього таланту!... Один — два мазки, якийсь там зі збитої пляшки кусок скла, що блистить на греблі, — і в нього вже готовий чаруючий образ місячної ночі!

От такогоб пензля, щоб виконати ваше доручення — дати картинку цьогорічного свята Шашкевича на Підлиській Горі.

У цьому святі стільки стихії, стільки людей, стільки людських груп, стільки акції, стільки підйому, що доходить до екзальтації, і стільки пророцтва, що звичайна газетна стаття не вистарчає: цьогорічне свято Шашкевича мусить бути предметом спеціяльної студії українського соціольоґа, бо ті безчисленні маси змученого напруженою працею народу, що вкрили собою Білу Гору, пройшли не для звичайної розривки, в спеку десятки кільометрів; — якийсь момент надзвичайної ваги стягнув ці тисячі людей під покров Шашкевичевого хреста. Як мені передавали, золочівський повіт в останні місяці пережив тяжку хоробу, спричинену деструктивною діяльністю кількох людців, які лише завдяки літнім феріям у суді, не сидять ще в криміналі. І після тої хороби в психольоґії народніх мас Золочівщини відбувається якийсь таємничий процес остаточного формування думки, і та обставина, що схорований нарід в цей час політичної дезоріентації так масово згуртувався під раменами хреста Шашкевича, має глибоке, симптоматичне і, я би сміло сказав — символічне значіння.

Пригадуєте собі знаменитий, повний жаху образ Доре: „Всесвітній потоп?“ Як до ковчега Ноєвого, як до останнього місця ратунку тягнуться тисячі людей. З підніжа хреста, з найвищого пункту Білої Гори видно, як гостинцями, польними дорогами і незамітними стежками ген-ген здалека посувається юрба прочан. Ідуть старі й малі, жінки, мущини, діти, спрацьовані надмірною роботою йдуть угору, щоб відпочати в обіймах хреста, який назустріч їм привітно розкрив свої рамена і ніби кличе:

ІЛЯРІОН СВЄНЦІЦЬКИЙ.

З культурного життя сучасної України.

4. Дещо про церковне життя на Україні.

(Продовження.)

Столиця сучасної України — Харків лучить нас з вольним українським Лівобережжам, на якому цвіла колись козача воля. Миколаївський собор у Харкові, столиця архієпископа, своїми рушниками на іконах, самодільними ризами церковними духовенства і виглядом його самого, переносить нас у далекі часи Запоріжської Січи. Під першим враженням служби церковної можна подумати, що Січові діди — ставши черцями — священодійствують і Бога молять за преславне товариство запоріжське, за многогрішну старшину і за спасіння народу усієї України. Замирення смертельної рани сердечної собі і всім страждучим благає тут Василь з Квітчиної „Марусі“, благає його у Господа і громада вірних молитвою краси дивного мистецтва звуків України. Колись славне військо козацьке — за віру християнську, за люд православний, за волю України — свою кров проливало, буйні голови клало, палкі душі оддавало. І сьогодні боронить Святомиколівський собор душі народу українського од загибелі в багні моральної гнилі і в мряці безвіря... у красу Таємного.

Про гниль і мряковину в умах деяких частин харківського населення може найяркіше засвідчити стан кладовища на Мироносицькій вулиці. Розуміємо добре, що після злиднів і голоду часів военного комунізму не могли остати деревяні хрести, огорожі і пригідна на опал деревина. Покійники можуть іноді погріти наше тіло, коли чесними споминами гріють нам душу все наше життя. В домівках покійників могли найти пріют і захист бездомні — це ясно. Але навіщо витрачувати чимало таки фізичної збірної сили на розкидання камяних намогильників і хрестів, на видуплювання очей у порцелянових подобах діячів науки і колишніх мешканців Харкова, на ломання залізних решіток на могилах? — цего ніяк не розуміємо. Навіть в разі згоди на декрети про неіснування Бога, душі і загробного життя, все таки годі не схилитися в покірній пошані перед величною невмолимістю смерти і позасвітового спокою кладовища. А хто не вміє вшанувати тіней предків, цей певно не пошанує і нашої тіни, та не вшанує і наших найкращих учинків, навіть найвищих замислів.

І так вдумуючися в життя автокефальної церкви, яке можна було нам тільки в дрібосенькій частині пізнати, ми можемо ствердити можливість її великого морального впливу на маси. Церква живого народу мусить обхопити своїм благодатним впливом тих, що без теплої матірної любови опинилися на многолюдній пустині — самісінькі, без кута і без даху, без чистої сорочки і без ложки страви. Добрі пастирі, браття і сестри УПАЦ зможуть певно стати добрими батьками стаям безприютних і випровадити з них корисних громадян краю. — Є оповідання про батька париських вуличників свщ. Боско; ми знаємо таких батьків серед світських діячів у ріжних народів, тож почуємо про них на Україні і в СРСР. І знову зіткнення двох протилежних світоглядів: матеріялістичного держави і морального церкви на площині спільної суспільної праці.

Зрозуміла все те і славянська, колись жива, нині синодальна церква, що користується порівняно з УПАЦ більшою прихильністю уряду. Синодальна церква не признає автокефальної за самосвятство, за женитьбу священиків і владик вдівців, за „протестантські“ вольнодумства в канонах церкви, за неприняте у православних бриття бороди і... по традиційній нехіті ніби-малоросів та самопевних великоросів світогляду кінця 18. віку і Валуєвського „Украины не было, нет и не будет“. Але одночасно синодальна церква рішає перейти на Україні із словянської богослужби на народню українську по своїм власним перекладам богослужбових текстів, бо її невдоволяють ані переклади автокефалістів Придніпровя, ані автокефалістів Польщі. Тим краще, що будуть нові переклади, бо є надія на майбутні досконалі. Але українізація синодальної церкви закінчиться певно злиттям її з автокефальною, тобто перемогою українства над ворожим йому русотяпством усіх відголосків завмираючого міщанства, назадництва, стародумства і ніби-аристократизму давнього світогляду. А обєднання церковне доведе не тільки до скріплення українства Придніпровя, але й до поглиблення моральної свідомости в масі суспільства, тобто до кристалізації укладу суспільного життя України. А все те є вирівнанням взаємин між церквою і державою, між вірою в закон Христа і вірою в закони Маркса і Леніна.

5. Деякі паралелі з життя української православної церкви в Польщі.

Отсі взаємини між церковними напрямками пореволюційної України мають велике значіння для напрямків церковного життя і на Волині, Поліссі, Холмщині та Білорусі. Православна церква в Польщі переживає добу гартування нових думок про її основи.

Церква в новітній суспільности мусить іти крок за кроком з нею, коли має заховати своє властиве призначення учительки належного богузавгодного життя, що веде людство до богоподібности. Без цього живого пориву до здійснення найвищого ідеалу людства — уподобитися Богу, стати дійсними синами божими, отож богами — всяка церква є мертвим, не у всьому зрозумілим сучасному мозкові пережитком. Одначе, коли її богослужба і обряд будуть виявляти невмирущу тугу суспільности за кращою майбутністю, а служителі церкви будуть не тільки виконавцями і сторожами канонів і догм церкви, але й прикладними добрими пастирями по науці Христа, що оберігатимуть живу душу і високі прагнення творчого духа нації, то церква ця буде звязана зі суспільністю нерозривними звязками.

Одначе духовники і церква тих, що не хочуть бачити тяжкого ходу життя народів і суспільства, що йдуть проти майбутніх досягнень цего життя і стараються його застановити на якомусь мертвому місці, — не є добрими пастухами, що знають своє стадо і яких стадо знає. Вони є цими галапасами-вовками, що вірвалися обманом і насилою в кошару вірних і чигають на добро і життя стада.

(Продовження буде.)

— Прийдіть до мене всі труждаючі і обремененні...

А ось від сторони Олилова посувається процесія: в національних строях на запрацованих конях верхівці, везучи попереду синьо-жовтий стяг, почесним почетом проводжають двох достойників. То бандерії, вислані Білим Камінцем, Розважом, Юськовичами, Воропаєвим, Ремізами і Белзцем під проводом В. Куссого, проводжають на гору о. мітрата Балюка і о. прелата Куницького...

Під самим хрестом, у спеціяльно збудованій каплиці, починається Служба Божа. Співає прекрасний хор під проводом о. Ф. Побігушки.

Далі — зворушуюча, як завжди, проповідь незрівнянного нашого промовця о. прелата Куницького, який порівнює Шашкевича з сонцем... Як сонце своїм життєтворчим промінням викликує на поверхні землі життя, так і Шашкевич своєю працею зігрів наш національний ґрунт і виплекав на нім розкішні квіти нашої національної свідомости.

Після Служби Божої — панахида над могилами Стрільців, що поховані тут-же біля хреста. Зіграні орхестри Красного, Олеська, Білого Каменя, Кадлубиськ і Підгорець грають „Журавлів". Зворушуючі до глибини душі своїм сумом, чарівні звуки цеї стрілецької пісні ласкаво огортають гору. Бандерії і кілька соток Соколів і Сокілок стоять „на позір". Незабутня, потрясаюча хвилина.

Я не перебільшую, коли кажу, що свято Шашкевича зібрало в сім році кілька соток сокільства. На заклик голови Золочівського Повітового Комітету, проф. Волошиновича-Ваника, участь у святі взяло около 200 Соколів і поверх 100 Сокілок, не рахуючи жіночого доросту. Крім того прибули на свято й Луговики з Жулич.

По панахиді всі Соколи, Сокілки й Луговики відбули величаву дефіляду перед могилами Стрільців, біля яких станули делегати Сокола-Батька пп. Левицький, Лаврів і Білостоцький.

По панахиді — перерва. У збудованім шатрі відбувається скромне приняття гостей. По перерві — друга частина свята: академія. Відкриває її палкою промовою о. З. Кузьма. Змалювавши значіння Шашкевича в нашім національнім житті, згадавши про довгий хресний шлях, який уже пройшов український нарід, прямуючи до своєї остаточної мети, промовець закликав слухачів до вірности заповітам Шашкевича.

- Від вас усіх, що тут зібралися, щоб віддати поклін памяти Шашкевича, вимагаю присяги, що будете вірні заповітам його!...

І в екзальтації, загіпнотизовані промовою слухачі, блідї, з сяючими очима, виконали клятву:

— Присягаєм!

Після промови — сокільські вправи. Присутні на святі ніколи не забудуть цього величавого видовища. Це були перші пописи нашого сокільства на горі Шашкевича. Під умілим проводом свого заслуженого вожда проф. Ю. Юркевича ставули до вправ і вивязались як слід зі свого завдання три сотки Соколів і Сокілок, причиняючись тим у високій мірі до звеличання свята. Велику справність виказали Соколи і Сокілки як при виступі на площу вправ, так також при розставі до вправ, в часі самих вправ і при зміні вправляючих відділів. У часі вправ приграваля орхестра під батутою В. Балтаровича.

По вправах звернувся до зібраних у квадрат Соколів і Сокілок делегат Сокола-Батька п. Білостоцький, висказуючися з признанням про незвичайно солідний і справний виступ сокільства та про працю, яку вложили в це проводники. Під кінець забрав слово улюблений сокільством голова Повіт. Сок. Комітету проф. Волошинович-Ваник і у своїй бадьорій, запальній промові заохочував Соколів і Сокілок до витревалої праці по сокільських гніздах з метою ставлення всіх Соколів і Сокілок під клич: „Всі враз — все вперед".

Організатори свята Шашкевича не обіцяли в сім році ні забав, ні розривок, ні томболь, ні льотерій, а всеж таки сьогорічне Біла Гора бачила таку силу-силенну народу. Мені казали, що на це свято прийшло 70 якихось молодиків з наміром завданим зірвати його. Навіть вказували якихсь людців, що мали виглядь мальконтентів, з маркантно зазначеною Кайновою печаттю на обличах.

Але море проглинуло цю краплю і цих 70 душ. Свято минуло з незакоюченим спокоєм. Це велике щастя для тих, що мали намір цей спокій нарушити.

На закінчення слід відмітити працю комітету для влаштування цього красного свята. На підготовку його богато труду поклали п. С. Бучацький як голова комітету і п. п. Чорнодольський, Д. Казимира, П. Савчук, В. Куссий як його члени.

К. С-м.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Сором і ганьба!

Каварня „РЕПУБЛИКА" норою картяного газарду і зборищем суспільного шумовиння.

Каварня „*Република*", що міститься в „*Народній Гостинниці*" при вул. Косцюшки, здобула вже собі постійне право горожанства в поліційній хроніці та заняла „почесне місце в бульварній пресі. Від часу, до часу на сторінках „сензаційної" преси перед очима здивованого читача проходять хоровід картярів, людців з під темної звізди, „веселих дам" і іншого шумовиння, що находить пристановище і захист в каварні „*Република*". Кожному українцеві просто лице лупається зі стиду, що одинока „наша" каварня і ресторан у столичному Львові, найшовшись в руках безсовісного підпаємця, заживає такої поганої слави. Розуміється, від цього льокалю сторонять усі українці, лякаючись попасти в підозріле, а часто й небезпечне товариство.

Ось вчора „сензаційна" преса принесла нові запахущі квітки до лаврового вінка цеї каварні. Поліція накрила там картярів-фахівців: Юду Кляппа, Макса Пувера, Файвеля Ґлясберґа і якогось Цайцлера чи Цверлінґа, що „забавлялися" в газардову гру, звану „шмендою". До цього добірного товариства належав ще Владислав Вишницький, що вступив у двобій з поліцією, яка хотіла покласти руку на банк, що виносив кількасот золотих. Крім згаданих „гостей" трьох інших втікло вікнами з першого поверха. У спілці з картярами є й служба цеї каварні, що окремими гаслами й знаками остерігає „працюючих гостей".

Словом, каварня „*Нар. Гостинниці*", що колись була місцем сходин і зустрічі не лише львівської інтелігентної громади, але й провінціональної, сьогодні є місцем сходин найгіршого шумовиння. „*Република*" під кермою несовісного жида-реставратора, що всякими засобами старається придбати „гостей", відстрашує не лише своїми „гостями" й криками, авантурами, але й своїм несамовитим виглядом. А преціж „Нар. Гостинницю" вибудовано в думкою мати свій власний льокаль, своє місце сходин, а не підозрілу нору. До тогож в „Нар. Гостинниці" є готель, один з найкращих готелів у Львові, зразково ведений п. Пацьком. Ясно, що „слава" каварні не може остати без впливу на опінію готелю. Ніхто не повірить, що поруч себе можуть існувати такі противенства: один з найсолідніших готелів і найогидніша нічна спелюнка. Уявіть собі тепер чужинця, що зайде до українського готелю і зійшовши з другого поверха, вступить до „української" каварні. Гарне враження винесе він з тої „української" каварні, а воно ляже чорною плямою й на добрім українськім імени.

Тому крайна пора зліквідувати огидну спелюнку „*Републики*" і привернути добре імя та українську марку цій каварні. Управа „*Нар. Гостинниці*" повинна постаратися, не жаліючи нічого, щоби якнайскорше зліквідувати цю ганебну нору.

І ще одна замітка: Від якогось часу найгірше шумовиння кинулося на шинковореставраційні льокалі, що містяться в будинку „*Нар. Гостинниці*". Крім каварні „*Република*" не менше поганою славою втішається й другий льокаль якоїсь Ган в партері, де часом приходить навіть до розправи на ножі. І тут теж треба зробити порядок. Словом: найвища пора покласти край соромові й ганьбі, що ваготіють над одною з найкращих наших установ.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Останні вісти.

Виконання присуду на Сакка і Ванзеті відложено.

Льондон, 11. серпня 1927.

З Ню-Иорку повідомляють: Після 9-годинних нарад екзекутиви стейту Месечусетс губернатор Фулер відложив виконання присуду на Сакка і Ванзеті до 22. серпня. Засуджених переведено з келії, що є зараз біля електричного крісла, до іншої, дальшої. Оба засуджені дуже виснажені голодівкою.

В Ню-Иорку кружляють чутки, що Мусоліні у листі до держ. департаменту просив помилувати Сакка і Ванзетті. Також сен. Бораг висловив погляд, що конче треба злагіднити присуду на італійських анархістів. Президія комітету оборони Сакка і Ванзетті у телеграмі до жінки през. Куліджа просить, щоби вплинула на чоловіка, аби засуджених помилувано. Комітет оборони звернувся також із просьбою до папи, щоби інтервенїював.

З Ню Иорку подають, що поліційні власти пильнують публичних будинків і мешкань визначних горожан, хоч виконання присуду відложено. Оборону цю вдержуватимуть, поки справа не зміниться.

Вибух бомб.

Ціріх, 11. серпня 1927.

У Базелі на пл. Барфісер вибухла бомба на одному з найрухливіших місць міста. Є 20 ранених, між ними кілька трамваєвиків, бо бомба вибухла біля трамваєвої стації. Будинок стації зовсім знищений.

Софія, 11. серпня 1927.

Біля будинку консуляту Злуч. Держав вибухла бомба, не заподіявши шкоди. Поліція окружила дільницю, в якій є ам. консулят. Арештовано кількох підозрілих людей.

Демонстрації в Швеції.

Штокгольм, 11. серпня 1927.

У ріжних дільницях Штокгольму відбулись віча і маніфестаційні походи для запротестування проти виконання присуду на Сакка і Ванзетті. В поході взяло участь яких 50 тис. людей. Демонстранти намагались здемолювати будинок посольства Злуч. Держав, але поліція і військо не допустили до того. Над будинком посольства кружляв увесь час військовий літак для евент. оборони. Демонстрації відбились уємно на біржі.

Повстання Індіян.

Париж, 11. серпня 1927.

„Матен" повідомляє з Ля Паз (Болівія), що в провінції Потові збунтувалися індіяне. 7.000 індіян підпалює оселі білих і допускається вбивств.

Пропав ґен. Заґурський.

Варшава, 11. серпня 1927.

Ґен. Заґурського звільнено з вязниці і перевезено до Варшави під умовою, що до 2—3 днів стане до рапорту у міністра військових справ. Він мав одержати від марш. Пілсудського звільнення з вязниці і заразом зложити приречення, що ставиться на кожде візвання. Нараз розійшлися чутки, що ґен. Заґурський десь пропав. Досі не впали на його слід. Слідство в справі утечі ґен. Заґурського веде полк. Пйонтковський, котрий пересухав м. і. капітана Мієковського, який віз ґен. Заґурського автом із Вильна до Варшави. За ґен. Заґурським розіслано стежні листи.

(Ґен. Заґурський підчас травневого перевороту станув був на боці Вітоса і, хоч не був уже шефом летунства, казав кидати бомби на Варшаву. Крім того ґен. Заґурський обвинувачений є за надужиття при військових доставах.)

Арештування в Сх. Галичині.

Варшава, 11. серпня 1927.

„Ґлос Правди" подає, що в Сх. Галичині під замітом шпіонажі арештовано 11 цивільних людей і 4 військових. Між арештованими є Петро Близнюк із Трускавця і Анна Антонишин.

Залізнича катастрофа.

Львів, 12. серпня 1927.

Вчора рано зударився в Краснім особовий поїзд із шибуючим паровозом наслідком злого уставлення зворотниці. 12 подорожних, легло ранених, відвезено на ст. Підзамче, де зал. лікар має ствердити стан їх здоровля.

НОВИНКИ.

— **Студентська делеґація на цьогорічні міжнародні зїзди.** Дня 4. серпня ц. р. виїхала від Центрального Союзу Українського Студентства делеґація на конференцію Міжнародньої Студентської Помочі до Шірс в Швейцарії. В склад делеґації ввійшли отсі товариші: д-р Степан Нижанківський, д-р інж. П. Ковалів, В. Орелецький, Л. Рудий, П. Кошевипців та М. Ковальський. Конференція тревтиме від 6. VIII. до 15. VIII. Після закінчення цеї конференції виїдуть делеґати до Риму, щоби взяти участь у переднарадах екзекутиви Міжнародньої Студентської Конфедерації, яка поставила на денний порядок IX. Зїзду Конфедерації справу посилки українського академічного хору до західної Европи. Зїзд Конфедерації буде відбуватися від 24. серпня до 6. вересня в Римі. Делеґація буде старатися порушити на цьому зїзді справу українського університету, а крім цього цілу низку студентських справ, які вимагають якнайскоршого полагодження.

— **Львівська хроніка.** Маґістрат призначив субвенцію для міських театрів на 686.000 зол. і рішив вести таки аж два театри: Великий і „Новосці", а третій „Малий" передає в аренду. — На 6 місяців засудив суд акушерку Кубасевіч, а на 3 її спільничку Ґвіздальську за зіґнання злочинно плід жінці одного робітника, яка вмерла. — Поліція пробувала перевести з каварні „Република" 8-ох картограїв за азартну гру до арештів, але трьох із них в останній мент вискочило вікном з І-го поверха і щезло. — Крім цього, як звичайно, злодії не дармували по чужих хатах, — найшлися знову наївні, що купували від вуличних промисловців фальшиве золото і якась нещасна мама підкинула свою дитину на вул. Потоцького

— **Боротьба з львівськими нетлями.** Головні вулиці від площі Бернардинської, вул. Леґіонів аж до 3-го Мая і Вірменської є місцем постійних нічних променад соток вуличних „нетель", які дають часто привід до бійок між їх пиними товаришами. Нерідко якийсь спокійний громадянин, що попаде в юрбу такої комашні вертається до хати без портфеля або із синяками. Тому поліція рішила пересунути смугу, в обсягу якої вільно кружляти нічним нетлям і їх приятелям.

— **Нові римо-католицькі костели.** Дня 17. липня відбулося посвячення угольного каменя під будову костела в Тернаві Горішній, пов. Лісько. — У львівському повіті будуються нові костели в Кульпаркові і Бруховичах, в перемишлянському повіті — в селі Волкові.

— **Похід на „Луги".** Як нас повідомляють з ріжних сторін, натінка на „Луги" ведеться дальше. В деяких повітах, як ось у Самбірщині, розвязано понад 30 Лугових товариств — одним почерком пера! Найдіяльніші „Луги" розвязано теж у Станиславівщині, Снятинщині й інших повітах. Яка причина того походу на „Луги" не відомо, бо мотиви, що їх подає влада при розвязуванні тих товариств, є все одного і того самого покрою: „антипаньствова дзялальносьць", очевидно — без одного слова доказу.

— **Ревізії.** У Борщеві поліція зробила основний трус у місцевих громадян і в Пов. Союзі Кооператив, шукаючи чогось в усіх закутинах аж до приватних листів включно. Поліційні урядовці показували деяким наказ староства або покликались на повітового команданта.

— **Катастрофи й нещастя.** Над Хшановом перейшла великанська буря. Саме тоді батальон піхоти робив полеві вправи. Кілька громів ударило у військо, яке притягало електрику рушницями та залізними касками; 45 ранених. — Будівля міського базару в Шангаю завалилась; кільканадцять осіб убитих, тисячі ранених. — На радянській Білорусі трапилось кілька смертельних випадків холери. — У Бориславі згорів нафтовий шиб „Щур". — У підземельній залізниці в Льондоні хтось підложив бомбу; імовірно як протест проти засуду Сакка і Ванзетті. — У Льондоні 200 осіб затроїлось мороженим купленим у вуличного торговця.

— **З нашого середновіччя.** У громаді Ставна, біля Ужгороду, сільські парубки вдерлись у ночі до хатини старої бабки Бонцури, щоби помститись на ній як на відомій відьмі, що по ночах з чортом похожає. Вони затягли її в ліс, склали костир і кинули в огонь. Якесь ловецьке товариство, що полювало по сусідству, спасло стару від огневої смерти.

— **Доразовий суд над сійним вбивцем** у Варшаві. Є ним якийсь Хмельовський, який убив поліцая Томашевського і пробував застрілитись, але тільки оглух від вистрілу. Хмельовський прохав на суді кари смерти, його засудили на досмертну вязницю.

— **Мазепа, що йде на виміну.** В Авіньон у музею Кальве, висить два образи Гораса Верне (1789—1863) такі самісінькі: це „Мазепа з конем", намальований на підставі відомої поеми Байрона. Давно дивувались відвідувачі, чому той сам образ намальований двічі. Аж тепер консерватор згаданого музею дає на це відповідь: при кінці доби Реставрації місто Авіньон хотіло оснувати музей і побільшити свою скромну збірку образів. Рішили, що музей образів треба зорганізувати під патронатом трьох малярів Верне, з яких найстарший помер у 1789 р. залишаючи місту чудову картину „Пристань при сході сонця". На свято відкриття музею

Горас Верне рішив намалювати романтичного Мазепу. Та коли скінчив працю, образ випадково роздерли в однім місці. Верне негайно взявся за другий, який скінчив за три дні. За той час першний направили і 12. жовтня 1826 р. публика мала змогу оглядати два такі самі образи поруч себе. Вже Верне висловив був бажання, щоби одного „Мазепу" виміняли на інший образ в іншім музею, та як це не дивно — два образи висять в Авіньоні досі поруч себе і ждуть на корисну пропозицію виміни. Може який наш музей у Київі має картину гідну кисти Верне і зійшов би до порозуміння з музеєм в Авіньоні, щоби придбати таку цінну історичну памятку?

— Конгрес з приводу кінця світа. У Парижі радять люди, що журяться за долю світа. Є це члени секти адвентистів створеної в 1831 р. Міллером у Пітсбургі, зібраних на конгрес у сподіванні кінця нашого гльобу. Вони вірять, що все те, що діється нині на небі та на землі вішує неохибну близьку загибіль людства. Безпосередно перед цією останньою хвилиною, яка має прийти за яких 20 кілька літ, зійде на землю Христос у громаді анголів, а всі праведні, як каже Апокаліпса, ввійдуть на очах усіх до раю. Найтяжче зрозуміти в науці адвентистів те, як погодити образ загибелі світа з одночасним образом переміни світа в ідеальну планету. Коли адвентисти кажуть правду, то жаль, що на другий день після розторощення землі на хаоса ніодин часопис не зможе написати статті для їх регабілітації.

— Поправляють щастя. У Монте Карльо арештували цілу спілку мадярських фальшівників банкнотів, які пробували в рулетці щастя, не рискуючи грошей. Вони грали фальшивими 1000-франківками, ідучи за прикладом свого талановитого земляка Віндішгреца, який страшенне любив фальшиві 1000-франківки.

— 900.000 марок за одну рецепту. Таку суму запропонувала потайки якась англійська фірма трьом робітникам німецької фабрики в Гехст, якщо вони вкрадуть для неї рецепту на складення пірамідону, порошка проти болю голови. Завідуючі фабрики дізнались про пляни крадіжі цієї рецепти і в останній мент йому перешкодили.

— Жіночі рекорди. Анні Безант, голова теозофічного Т-ва, яка має 80 літ, приїхала з Голяндії до Варшави літаком, після конгресу. — У містечку За. Держав Ідер Гріпіч вийшла при громадських виборах бурмистром 19-літня танцюристка Кортез, яка мала проти себе двох поважних мужеських кандидатів. Одним був історик д-р Джо Гуд, другим талановитий актор Ашлей. Мешканці воліли танцюристку, яка після свого вибору не загалась ні на мить при запиті: з чого вона почне міські реформи? вона протанцювала всім наймодніший танець „блек-ботом". Відповідь ясна: громадяне будуть танцювати, біля неї і самі.

— Ріжні рекорди. Фінський парлямент завів перший у світі електричну машину, яка рахуватиме голоси послів. Кожний з них має перед собою гудзик від електричного апарату, який записує кожне „так" і „ні", так, що на протязі 70 секунд можна порахувати поділ голосів 200 послів. — Сестрінок Форда подав у суд другого міліонера Бравн з Ешвіль, домагаючись від нього відшкодування 100.000 дол. за те, що його жінка під впливом Бравна стала для нього, Форда, холоднішою, як була раніше. — Якийсь імпресарій захоплений голосом звичайного робітника у пристані, в Дальматії, заанґажував його негайно до опери. Співак називається Антоніо Рапльот і дістане 1000 дол. за один вечір.

— Літературний куток. Т-во ім. Шекспіра у Льондоні має намір купити стародавний поетичний замок в околиці, містечку Дорчестер, і переробити його на шекспірівський театр, де можна би ставити трагедії та історичні песи Шекспіра. — Вийшов том невиданих листів Дікенса, з яких довідуємось, що найбільшою мрією великого повістяра було бодай на старість мешкати біля великого театру і бути його директором. Так мріє повістяр у тузі за песами, яких не написав! — Кілька літ тому чотирох визначних французьких письменників написало до спілки одну повість. Тепер Америка хоче побити цей літературний рекорд і видала повість, записану спільно 20 авторами. — Вдова по відомім англійськім журналісті, католику, Вільфер Уорд, написала мельодраматичну повість про Муссолінія п. з. „Тінь Муссолінія". — Доцент праського унів. Груска в статті п. з. „Чеську книжку слід писати чеською мовою" виступає проти чужинних слів, що засмічують мову. Він доказує, що надмір чужинних слів ослаблює національну свідомість і покликується на діяльність німецьких пуристів.

Статистика народин. Наводимо цікаву статистику зросту народин у поодиноких европейських державах. З неї видко, що Україна йде майже попереду численних культурних країн, а Франція не лишається останньою, як це загально думають. На кожних 1000 мешканців процентне відношення народин є таке: Росія 42.6, Україна 35.4, Румунія 37.5, Польща 34.3, Болгарія 35.6, Португалія 30.8, Італія 29.3, Еспанія 29.2, Мадярщина 26.2, Чехія 25.6, Литва 23.4, Німеччина 20.6, Франція 19.6, Англія 18.6, Швайцарія 18.7. Пропорціонально до минулого найбільша знижка народин є в Німеччині, яка ще в 1901. мала річно 35.7 народин на 1000. Франція мала в 1901 р. 910.000 народин, у 1925 р. 768.000. Німеччина у 1901 р. 2.032.000 — а 1925 р. 1.290.000!

— Світова всячина. У Португалії істнує загроза нової військової революції. — У Туречині йдуть живо вибори до парляменту; перевагу має народня партія. — На Литві судитимуть небавком бувш. премієра та мін. скарбу Петруліса за крадіжі підчас його урядування. — Комуністичний зїзд у Москві висловив гостру догану Троцькому та Зінов'євому. — Естонський посол у Ризі Люік щез; імовірно втік до СРСР. — Нім. летун Кенеке почав трансатлянтійський лет; після 19 годин перелету відпочивав. — У Парижі померла малярка Луїза Аббеля, довірена Сари Бернар, велика пропагандистка ідеї „змущинення жінки". — У Неаполі видобули леди живого туриста з кратеру Везувія; він, як тисячі інших цікавих, хотів приглянутись зблизька кипучій ляві. — У Відні помер директор театру і письменник Гайнріх Теведес.

Дописи.

БЕЛЕЛУЯ, пов. Снятин. (*Під осуд громадянства*). Подаю до прилюдного відома, що о. Самолевич, парох Белелуї, з пімсти до мене, б. голови виборчого комітету, не підписав потверджених громадською зверхністю свідоцтв моральности моїй жінці і її рідній сестрі в справі учительських посад, викрикуючи: „Сестрі Подюкової най підпише хто інший, а Подюковій — ого—го—го! — не підпишу, бо від виборів усі вони оминають мою хату і зі мною урядово — то й я потрафлю урядувати. Зрештою я маю час перевірити її моральність". — Бідна совість такого священика, який моральність зовсім непричасних до нічого осіб мішає з виборами. о. Самолевич! Вам тепер зась „перевірювати" моральність моєї жінки, бо дотепер мали ви на це час! Тимбільше, що ви навіть були на її весіллю, а опісля що другий-третій день в домі її родичів, де вона чемно й морально вас гостила. А зрештою вона сама ані кроком не вийшла поза Белелую, бо мешкала і мешкає при родичах. А тому, о. Самолевич, що ви ані в додатньому, ані — на виразне бажання обох петенток, їх родичів і моє — у відємному змислі не підписали свідоцтв моральности, а криком і грубим поведенням заквестіонували честь обох сестер — я в імени нас усіх рішучо домагаюся від вас або публичного доказу їх неморальности, або очищення чести інтересованих. Ваш визов пятную як каригідне, мстиве надужиття власти душпастиря на невинних особах. Коли вам забаглося мститись — то мстіться на мені безпосередньо, маючи культурніший спосіб боротьби, скажім: пресу. От хочби в „Селянськім Прапорі" старайтеся мене „одоліти", який ревно студіюєте, від коли вас бачу в Белелуї. Якщо ви не підете на стрічу нашому домаганню і справи не полагодите, то ми потягнемо вас на ширший громадянський суд, на якому представимо ціле ваше curriculum vitae, і то з таким вдоволенням, з яким ви чваниteся своєю „побідою" над двома учительками. — Белелуя, 2. серпня 1927. — *Д-р Іван Подюк.*

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Відозви й комунікати

На допомогу „Рідній Школі".

До нашого Громадянства!

Головна Управа „Рідної Школи", яку воля українського громадянства покликала до проводу в справах рідного шкільництва, приневолена звернути увагу тогож громадянства, що матеріяльні засоби „Рідної Школи" цілковито вичерпані, а новий шкільний рік приходиться вже небавком відкривати з дефіцитом около 80.000 зол.

Бюджет Головної Управи „Рідної Школи" за шкільний рік 1926/27 виказує в приходах около 255.000 зол., а в розходах около 335.000 зол. Повстає отже при кінці року недобір 80.000 зол. Постійні приходи „Рідної Школи" (шкільні оплати) мінімальні, бо дають заледви 40.000 зол. У рік тоді, як самі платні учительства, підмоги повітовим Кружкам, Каса Хорих, Пенсійний Інститут та удержання канцелярії Головної Управи виносять около 300 тисяч зол. На добавок агенди Товариства постійно зростають, а з ними ростуть і видатки. Напр. від початку шкільного року відкриваються в найближчій околиці Львова дві захоронки (Знесіння й Пасіки) та народня школа в Замарстинові. Це видаток на нових 1.000 зол. у місяць. — Головною матеріяльною основою „Рідної Школи" повинна бути жертвенність української суспільности. Тимчасом жертви з краю при постійному зрості агенд Товариства впливають застрашаючо скупо, бо доходять у деяких місяцях заледви до 2.000 зол. Поважні, але не періодичні жертви наших братів з Америки — це одиноке джерело, яке дозволяє нам удержати бюджет Товариства бодай на вище згаданій висоті.

Такий стан у будучности не може істнувати. При добрій волі української суспільности Головна Управа постарається про постійні джерела доходу на нашу неозброєну армію. Але тимчасом українська суспільність ще в місяці серпні щедрою жертвенністю мусить покрити дотеперішній недобір. — Мусимо зачати новий шкільний рік з упорядкованими фінансами, бо інакше великими кроками будемо наближатися до катастрофи.

Ніхто нехай не зражується тим, що даток невеликий, бо й найменший даток при масовости є поважною допомогою.

Вислід жертвенности найближчого часу покаже, чи українське громадянство ставиться з гідною повагою і розумінням до завдань своєї підставової інституції.

Головна Управа „Рідної Школи":

М. Білецька, в. р. заст. голови. *Т. Мартинець*, в. р. за секретаря.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Войнилів:
13.VIII. Діти Агасвера.
14.VIII. Запорожець за Дунаєм.

Болшівці:
15.VIII. Запорожський скарб.
16.VIII. Вихрест.
17.VIII. Циганка Аза.
18.VIII. Ой, не ходи Грицю.
20.VIII. Діти Агасвера.
21.VIII. Запорожець за Дунаєм.

До театру заанґажовані: П-во Кемпи, Карпенки, Яблонський Грінішак, Ніжанковський і Білоус. Орхестра театру збільшена.

Ректорат Українського Високого Педаґоґічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі (Висока Школа) оголошує нові вписи студентів на академ. рік 1927/28 на I. і II. курси усіх Відділів Інституту (історично-літер., матем.-природн., муз.-педаг.). Курс навчання чотирьохрічний. Приймають до Інституту особи з закінченою середньою освітою, або тих, що складуть матуральний іспит у комісії при Інституті. На другий курс приймають студ. з інших високих шкіл з зарахуванням відповідних іспитів і дальшим складанням необхідних іспитів за I. рік. Особам, що скінчать Інститут, видається дипльом (яким надається право учителювати у всіх клясах середніх шкіл) і титул педагога середніх шкіл. Навчання в Інституті цілком безплатне. Стипендій для нових студентів покищо не передбачується. Прохання з документами, коротким життєписом та 3 фотограф. подавати на імя Ректора до Канцелярії Інституту (*Ceskoslovensko, Praha II, Skolská ul. č. 8/IV*). — *Ректорат.* 174 —3

Позір! Студенти раво-руського повіту! Нарада в справі заложення повітового комітету для збіркової акції відбудеться 19. ц. м. в Раві Руській у Народнім Домі. Початок точно в год. 3·30 пополудни.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

5·50 ЗОЛ. коштує одна ложка, вилки ніж і ложечка до кави з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1773 14—?

ВАННИ тревалі, купелеві 28 зол. деінде ті самі 40 зол поручає власного виробу Войтіх Заяць, Оссолінських 14. Телефон 40—32. Дахові роботи, криття і малювання виконує ратами. 176 2—10

ДЛЯ ЛІТНИКІВ в Дорі „Вілля Олена" кімнати з цілим удержанням на другий сезон. Зголошення до управи. 172 4—5

ХЛОПЦЯ на практику корінної торговлі прийму. Віктуалія, Кохановського 5. 199 2—2

НА ПРОДАЖ українська друкарня з повною концесією. Зголошення: Стан. Копач, Рава Руська. 197 2—4

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 13—?

ПРИЙМУ на мешкання з харчем двох учеників з нижчих гімназійних кляс. Окрема соняшна комната, електричне освітлення. Оплата 90 зол. місячно. Хомицький вул. Бартоша Гловацького 17 а/І. 202 1—1

ПРИЙМУ на мешкання дві панни або двох студентів. Повне удержання і поміч в науці. Доразіль, вул. Свентокшиска 4/I п. 201 1—1

АБСОЛЬВЕНТ гімн. шукає лекції найрадше в горах. Зголошення: Сергій Величко, Кремпна п. loco (Krempna). 204 1—1

МЕШКАННЯ для учеників (учениць) з харчем. Умірковована оплата харчами або готівкою. Старанна опіка, евент. поміч в науці. Львів, вул. Сапіги 65 III пов. на ліво. 203 1—1

Конкурс

на управителів а): гімназій „Рідної Школи" у Дрогобичі, Львові, Станиславові Тернополі; б) семінарій: „Рідної Школи" у Коломиї, Стрию, Львові (дівоча) з речинцем внощення зголошення до 22. серпня 1927 вкл. Рефлектується в першій мірі на відповідних емеритів або іспитованих учителів, що є на еtаті „Рідної Школи". Зголошення й документи засилати на адресу: Головна Управа „Рідної Школи", Львів, Ринок ч. 10. 200 1—3

Подяка.

З Божої волі невмолима смерть забрала нам нашого найдорожчого батька о. І. Шпитка, пароха Волщева. У важкім горю, що несподійно нас навістило, принесли нам велику полекшу слова розради і вияви співчуття всіх тих, що ділом і словом несли нам поміч і щиру пораду. Тому цею дорогою складаємо нашу щиру подяку Впр. о. дек. Раковському за провід в похоронах, за щирі слова співчуття і потіхи та за зворушуюче надгробне слово. Дякуємо щиро Всч. о. Чехутові за всі його невтомимі труди та поміч коло приготовань похоронів, які він віддав нам від першої хвилини, як тільки холод смерти обвіяв наш дім, та оловив його жалобою; дякуємо йому за його теплі слова розради, відправу парастасу та прощальну промову. Дякуємо Всч. і Впр. Отцям духовним, кондеканальним і постороннім, що з близьких і дальших сторін поспішили до Покійного з останньою прислугою. Сердечно дякуємо Вп. д-ру Комарнинському за вшанування памяти незабутнього Покійника прощальним словом від українських повіт. товариств і їх хорові, що так богато причинився до піднесення торжественности жалібних обрядів. Зокрема щиру подяку складаємо Вп. п-ву Пасічкевичам і Вп. п. Білинській за їх кріпкі співчуття, які вони виявили нам у днях нашого горя, їх неоцінену услужливість та вшанування памяти Покійного своєю присутністю. Такуж подяку складаємо Вп. Учительству з Волщева і обох Демнів за ласкаву участь в похоронах та їх шкільній дітворі, що прощаючи свого старенького вчителя Божого Слова, дрібною ходою супроводила його на вічний спочинок. І велика наша дяка старшині місцевих товариств, церкви та громади за ті їх прислуги співчування, якими нас окружали в нашому нещастю: щире Спаси-Біг всім чесним парохіянам, що супроводжаючи до могили свого душпастиря, виявили до нього стільки привязання, пошани та любови. Вкінці дякуємо всім, що розважали нас словом, чи письмом, розвіяли наш біль-тугу та сушили наші сльози. Всім Вам щире сирітське Спаси-Біг. 205 1—1

о. В. Ругужинський зять, Віра, Надія і Любов — доньки.

За редакцію відповідає д-р Іван Німчук. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.